

Dansk resume

Formål: Formålet med dette studie er at undersøge og udfordre kravet om innovation i offentlige velfærdsdomæner. Studiet spørger til hvordan sociale praksisser på tværs af grænser udfolder sig i social- og sundhedsuddannelserne i lyset af innovationsimperativer.

Metode: Studiet er designet som et tværororganisatorisk feltstudie af samarbejdspraksisser i social- og sundhedsuddannelserne i Danmark og undersøger aktiviteter mellem mennesker og de arbejdsopgaver og artefakter, som de interagerer med. Det tværororganisatoriske design er baseret på den teoretisk informerede hypotese, at grænskrydsninger mellem forskellige organisationer og professioner skaber potentiale for innovation.

Den empiriske praksis er en social- og sundhedsskole; de relaterede primærkommunale praktikpladser (plejehjem og hjemmepleje); kommunerne, der er elevernes ansættende myndighed; samt nationale interesseorganisationer og myndigheder, der udvikler og lovgiver i forhold til uddannelserne. Den empiriske praksis er således tværororganisatorisk og udfolder sig på tre niveauer: makro, meso og mikro. Lovgivningsmæssige forandringer og nationale indsatsområder (makroniveau), ledelsessamarbejde og strategier (mesoniveau) og hverdagspraksis blandt elever, undervisere, praktikvejledere, uddannelsesansvarlige og ledere (mikroniveau). Baseret på den pragmatiske forståelse af 'situationen' som analyseenhed studeres innovation som indlejret i arbejde og studier - i *situationer* – hvor mennesker krydser grænser mellem skole og praksis og mellem niveauer, løser arbejdsopgaver, lærer nyt, forandrer praksis, og hvor de møder forandrings- og innovationsimperativer.

Resultater: Afhandlingen består af 5 artikler indrammet af 7 kapitler. Den viser, hvordan innovation er uløseligt vævet ind i hverdagspraksisser, og hvordan innovationsimperativer påvirker og påvirkes af temaer i relation til professionelle kompetencer, arbejdsrutiner og værdier. Mange forskellige interessenter er direkte og indirekte involveret i samarbejde i det social- og sundhedsfaglige uddannelsesfelt, og aktørerne har forskellig adgang til beslutningsprocesser og dialog på tværs af organisatoriske grænser og mellem niveauer. Innovationsimperativer og –initiativer involverer både epistemologiske og ontologiske processer af meningsskabelser men også tab af mening. Innovation konceptualiseres forsøgsvist som dynamikken mellem aktørers målrettede engagement på den ene side og forandret praksis på den anden. Innovation forstås således som 'intenderet forandring' - menneskers bevidste og målrettede forandring af en social praksis. Studiet argumenterer for, at innovation er en gennemgribende diskurs karakteriseret af ambivalens og modsætninger, som

aktørerne i feltet både er modtagere og medskabere af. Innovation har tendens til at tage diskursive former, af og til på bekostning af handlinger, der fører til aktuel forandring. På den anden side er der masser af innovationsinitiativer blandt social- og sundhedsfaglige aktører på både makro-, meso- og mikroniveau. Studiet udvikler et begreb om 'hverdagsinnovation' gennem 'boundary pushing' ('skubbe' eller 'flytte' grænser). Disse begreber udfordrer fejringen af radikal innovation, og der argumenteres for, at innovation lettere opstår i situationer, hvor aktører er i stand til – og får mulighed for – at balancere forandringer med stabilitet. Rutiner, relationer og kompetencer udviklet over tid er vigtige stabiliserende faktorer, som er afgørende for at skabe holdbar og ønsket forandring.

Projektets bidrag og forslag til yderligere forskning: Når innovation betragtes som integreret i arbejdspraksisser og ikke kun som krav, der påføres fra politisk eller ledelsesmæssig side, så bliver undervisere, praktikvejledere, daglige ledere, elever og borgere centrale aktører i udviklingen af den social- og sundhedsfaglige praksis.

Studie argumenterer for, at innovation ikke er det eneste svar på fremtidens udfordringer. Veletablerede ideer og konventionelle indsigter om uddannelse og menneskers behov for omsorg og pleje synes at være essentielle for en velfungerende velfærdssektor. Hvis innovationsbegrebet er kommet for at blive, er det måske nødvendigt med andre kriterier end 'nyhed' og 'værdi', som begrebet traditionelt defineres ved hjælp af. Kriterier der anerkender, at *ønsket forandring* er vigtigere end nyhed, og at værdi ikke kun må forstås som (økonomisk eller ikke-økonomisk) værdiskabelse, som medarbejdere og ledere skal bidrage til, men også som disse aktørers *værdibaserede* praksisser.

Afslutningsvist argumenterer studiet for, at social- og sundhedssektoren kan ses som en banebrydende sektor. Det banebrydende består i et muligt filosofisk bidrag til et bredere felt af offentlig innovation forankret i sektorens specifikke fokus på *omsorg og pleje* (engelsk: 'care'). I arbejdet med at lindre smerte og hjælpe mennesker gennem eksistentielle spørgsmål, er problemer ikke altid noget, der kan løses. Der er ofte en mere ydmyg indstilling knyttet til ideer om 'godt og dårligt', 'fremgang og tilbageskridt'. Forståelsen for, at fremskridt ikke er entydigt, kan inspirere den generelle debat om og forskningen i offentlig innovation. Når vi stiller spørgsmålet: 'Hvordan påvirkes social- og sundhedssektoren af innovationsimperativer', må vi også vende det om og spørge: 'Hvordan kan innovationsimperativer påvirkes af social- og sundhedsfaglige begreber som fx omsorg?'